

ALLMÄNNA AVTALSVILLKOR FÖR KOPIERING INOM HÖG- SKOLEOMRÅDET FR.O.M. 2007

1. Ändamål

Lärare har såväl pedagogiska som praktiska behov av att kunna kopiera upphovsrättsligt skyddat material för sin undervisning. Dessa behov kan endast till begränsad del tillgodoses inom ramen för den upphovsrättsliga lagstiftningen. För att få kopiera måste lärarna därför normalt inhämta upphovsrättsinnehavarnas medgivande. För att tillmötesgå lärarnas kopieringsbehov och underlätta deras yrkesutövning har parterna träffat avtal, varigenom upphovsmän och förläggare mot ersättning upplåter viss rätt att kopiera upphovsrättsligt skyddade verk. Parternas syfte med avtalet är – förutom att tillgodose nämnda behov – att skapa klarhet om kopieringsrättens omfattning. Mot denna bakgrund har följande överenskommelse träffats.

2. Definitioner

I avtalet förstås med

verk: litterärt eller konstnärligt verk, eller del därav, till vilket upphovsrätt gäller enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, fotografisk bild enligt 49 a § upphovsrättslagen samt katalog, tabell eller annat dylikt arbete enligt 49 § upphovsrättslagen,

obligatorisk förlagsutgiven kurslitteratur: sådan förlagsutgiven litteratur som studenten ska inhämta för tentamen eller som ska studeras i kursen,

skrift: bok, häfte, kompendium, broschyr, notblad och liknande samt tidning, tidskrift eller annan periodisk skrift som innehåller ett eller flera verk,

diabild: stordia/overhead eller småbild för projektion,

rättsinnehavare: den som på grund av lag eller avtal innehar rätt att medge sådan kopiering som avses i detta avtal.

3. Utbildningar som omfattas av avtalet

Avtalet gäller för sådan högskoleutbildning som avses i högskolelagen (1992:1434) och sådan utbildning som kan leda fram till en examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina.

Avtalet omfattar även uppdragsutbildning enligt förordningen (2002:760) om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor samt den interna fortbildning av högskolans personal som bedrivs vid lärosätet.

4. Utgångspunkter för avtalet

Den rätt att kopiera för privat bruk som följer av 12 § första stycket upphovsrättslagen ska inte tas i anspråk i stället för den rätt till kopiering som upplåts genom detta avtal.

Avtalet berör inte den rätt att kopiera som följer av annan bestämmelse i upphovsrättslagen än 12 § första stycket och 42 c §.

5. Kopieringsmetoder

Avtalet omfattar alla former av grafisk, fotografisk eller liknande kopiering med de begränsningar som anges nedan. Som kopiering räknas även utskrift av digitalt lagrade verk.

Avtalet ger inte rätt att lagra verk i digital form i andra fall än som avses i 9.5 samt då kopieringsutrustning med digital inläsning används och digital form av verket under kortare tid används som ett överföringssteg, från pappersförlaga till papperskopia/OH-blad, i en omedelbar och sammanhängande process.

Avtalet gäller inte framställning av ljud och rörliga bilder.

6. Vem som får kopiera

Endast lärare har rätt att kopiera enligt avtalet. Läraren kan uppdra åt annan att utföra kopieringen. Kopiering får ske endast för lärarens egen undervisning och ska normalt företas på lärosätets egen utrustning.¹

Student saknar således egen rätt att kopiera enligt detta avtal i annan mån än vad som följer av 12 § upphovsrättslagen.

7. Vad som får kopieras

Det är enligt avtalet och på grund av 42 c § upphovsrättslagen tillåtet att enligt nedan angivna regler kopiera ur alla offentliggjorda svenska och utländska verk oavsett om rättsinnehavaren företräds av avtalsslutande organisation eller inte.

8. Lärarens kopiering till sig själv

Lärare får alltid till sig själv framställa ett exemplar av ett verk i form av papperskopior. Verket får i sådana fall kopieras i sin helhet.

9. Lärarens kopiering till studenterna

9.1 Endast komplettering

Kopiering enligt nedan 9.2-9.5 är endast tillåten för att komplettera den obligatoriska förlagsutgivna kurslitteraturen.

9.2 Antal exemplar som får kopieras

Läraren får endast framställa så många exemplar att lärarens studenter får var sitt och läraren själv får några.

¹ Jfr punkten 13 stycke 3.

9.3 Antal sidor som får kopieras

Om förlagan utgörs av en pappersutgåva får läraren, om inte annat anges i 10, under samma läsår och för samma studenter, högst kopiera 15 procent av antalet sidor i skriften, dock inte mer än 15 sidor. Om ett visst avsnitt, till exempel ett kapitel ur en bok, behöver kopieras och detta omfattar någon eller några få sidor mer än 15 procent av skriften respektive 15 sidor, får kopieringen dock avse hela avsnittet.

Om förlagan är digital får utskrift göras med maximalt 15 sidor i A4-format under samma läsår och för samma studenter, om inte annat anges i 10. Exemplarframställningen får göras genom utskrift eller fotokopiering av utskrift.

9.4 Kopiering av notmaterial

Utöver bestämmelserna i 8 – 9.3 gäller följande beträffande notmaterial.

- a) Om i ett samlingsverk, som innehåller noter, ingår ett enskilt musikaliskt verk eller ett helt avsnitt av verk och detta finns tillgängligt på marknaden i separat tryck, får ur det enskilda verket högst 20 procent av antalet notsidor kopieras. Denna andel får räknas upp till närmast antal hela sidor.
- b) Körmaterial och lösa stämmor som ingår i ensemble- och orkestermaterial och som finns tillgängliga på den svenska marknaden i separat tryck får inte kopieras.

Med uttrycket finns tillgängliga på den svenska marknaden menas att notutgåvorna finns tillgängliga hos utgivaren eller den distributör från vilken lärosätet normalt förvärvar noter. Kravet på tillgänglighet är uppfyllt om på förfrågan hos distributör eller utgivare endera förklarar sig kunna leverera önskat antal exemplar inom skälig leveranstid.

- c) Kopiering av musikaliskt verk för offentligt framförande är endast tillåten, om framförandet äger rum inom ramen för den ordinarie utbildningen.

9.5 Framställning av OH- och digitala presentationsbilder m.m.

Med beaktande av övriga regler i detta avtal får lärare framställa ett eller flera exemplar i form av diabild för användning uteslutande för de egna studenterna under det aktuella läsåret. Duplikat av upphovsrättsligt skyddad diabild får dock inte framställas.

Exemplar får även framställas i digital form för att projiceras med presentationsprogram. Åhörarkopior av sådana digitala presentationsbilder får skrivas ut och delas ut till studenterna.

Av videogram och film som är avsedd att visas i form av rörliga bilder, får endast enstaka bild kopieras.

10. Undantag från rätten att kopiera

Läraren får inte kopiera

- a) obligatorisk förlagsutgiven kurslitteratur,²
- b) utskrift eller göra utskrift av digitalt lagrade verk om lärosätet ingått annat avtal med rättsinnehavare som reglerar sådan exemplarframställning,
- c) om en rättsinnehavare har meddelat förbud mot kopiering av dennes verk hos någon av parterna.

11. Uppgift om källan

Läraren är skyldig att tillse att källan samt upphovsmannens respektive fotografens namn framgår på kopiorna.

12. Kopiering utöver avtalet

Kopiering utöver vad upphovsrättslagen eller avtalet medger kan endast ske efter tillstånd av rättsinnehavaren. Förfrågan om sådant tillstånd kan ställas till upphovsmännen och/eller det förlag som gett ut verket.

Organisationerna åtar sig att verka för att tillstånd lämnas när förlagsutgiven kurslitteratur inte finns för den aktuella utbildningen eller kursen eller inte finns tillgänglig på den svenska marknaden.

13. Insyn och överträdelser

Lärosätet förbinder sig att tillse att berörd personal är informerad om detta avtal. På varje lärosäte ska utses en befattningshavare som ska fungera som kontaktperson gentemot organisationernas gemensamma förvaltningsorganisation Bonus Presskopia i frågor som rör avtalet. Parterna är överens om att lärosätet som myndighet svarar för att enskilda befattningshavare inom organisationen inte bryter mot avtalets regler.

Organisationerna genom Bonus Presskopia har rätt att få de upplysningar om tillämpningen av avtalet som organisationerna efterfrågar. Detta kan, efter överenskommelse med kontaktperson, ske till exempel genom besök på arbetsenheter eller genom att utvald institution eller centralt tryckeri under en begränsad period för granskning tillhandahåller Bonus Presskopia extra kopior av allt som kopieras för undervisningen.

Om lärosätet uppdrar åt ett externt kopieringsföretag att utföra kopiering för undervisning förpliktar sig lärosätet gentemot organisationerna att i avtal med företaget tillförsäkra organisationerna genom Bonus Presskopia rätt enligt andra stycket.

Intrång i upphovsmannens rättigheter enligt upphovsrättslagen kan medföra straff (böter eller fängelse), skadestånd och beslag av olovligt framställt material eller förstöring därav.

² Om det i sådan litteratur ingår enstaka verk, varav endast ett mindre avsnitt inte överstigande 15 sidor ska läsas, får dock avsnittet kopieras med tillämpning av bestämmelserna i 9.3. Av sådan litteratur får även framställas exemplar med tillämpning av bestämmelserna i 9.5.